

„als een onderdeel in federatief verband van het geheel van den Zendingarbeid, zooals die uitgaat van de kerken op Java (c.q. Indonesië) en van de kerken en corporaties in Nederland". Hierin is sprake van „de kerken op Java" en van de kerken en corporaties in Nederland".

De Vellenga vestigt er de aandacht op, dat met de „kerken op Java" geenszins alleen de door de zending der voormalige Gereformeerde Kerken aldaar ontstane kerken bedoeld worden. Ook de andere kerken, uit zendingarbeid van hervormden en doopsgezinden ontstaan, worden hieronder begrepen.

Deze kerken zouden samen, met „de corporaties en kerken in Nederland", een college van deputaten vormen, waarin „de" indische kerken minstens het drie vierde deel van het aantal leden benoemen.

Begrijpen wij dit wel, dan — aldus de Vellenga — komt het dus niet zoo te staan, dat de synodocratische kerken in Nederland via eigen deputaten samenwerken met een bepaalde zending kerk in Indië, maar zoo, dat deze kerken wellicht hun eigen zendingdeputaten behouden, maar dat deze via een afvaardiging in het college van deputaten in Indië, waarin indische kerken en ook andere nederlandse kerken zitting hebben, meespreken.

Op zendingsterrein wordt dat dus een samenwerking met, laten we bijvoorbeeld nu maar zeggen, hervormden, zoo concludeert de V. En hij voegt eraan toe:

„Terwijl wij in eigen land nog altijd schichtig zijn in de Evangelisatie met anderen samen te werken, en zoo dit al geschiedt, bijzondere regelen in acht nemen en in elk geval ieder voor eigen verantwoordelijkheid laten optreden, zouden wij in de Zending met niet-gereformeerden samenwerken en daarbij ons deel nemen van de verantwoordelijkheid voor hetgeen door allen geschiedt".

En dan blijft er nog een derde punt: de opleiding van gemeentevorgangers.

Gelukkig — aldus de V. — hebben deputaten zich ten aanzien van dit punt gedistancieerd van de conclusies, die te Batavia door de commissie werden vastgesteld. Daar wilde men toch dat „de raad van deputaten van samenwerkende kerken in Indonesië" een curatorium voor een op te richten theologische school of faculteit zou kiezen. Dit curatorium zou dus gekozen moeten worden door hetzelfde interkerkelijke college, dat, gelijk de deputaten het aanbevelen, de zendingzaken in het algemeen behartigen zal.

Deputaten hebben echter niet verder willen gaan, dan uit te spreken, dat „de theologische faculteit wordt opgericht en verzorgd door de kerken in Indonesië gezamenlijk, op den grondslag door die kerken overeenkomstig haar belijdenis vast te stellen. Deze kerken benoemen daartoe deputaten die het curatorium vormen".

Deze generale deputaten willen de zaak der opleiding dus geheel aan „de" indische kerken overlaten. Wel bestaat — aldus de Vellenga — de mogelijkheid dat deze kerken een gereformeerde tot curator of hoogleraar aanwijzen, maar dat gaat dan verder buiten de verantwoordelijkheid der kerken in synodocratisch verband om.

Tot zoover de mededeelingen, die in de synodocratische pers hier en daar aan te treffen zijn.

Wat men in Eindhoven beslissen zal, moet worden afgewacht. Maar ook al zouden de voorstellen daar worden afgewezen, het feit zelf reeds, dat ze konden worden ingediend, illustreert den toestand: de mug helpen uitziften, en den kemel graag laten doorzwelgen. Wat de synodocraten in Batavia begonnen zijn — scheurmaking volgens art. 3 der K.O. — wijst op een geest, die aan het gereformeerde belijden vreemd is. De heeren hebben van Barth nogal eens wat gelezen ook over het pathos waarmee men in profetische spanning belijden moet. Maar juist van dat pathos zijn ze verder verwijderd dan ooit. Ze loopen nog warm voor elkaar, als iemand hun besluiten niet kan aanvaarden. Maar overigens leven ze noch uit die besluiten, noch uit de belijdenis. Hun zendingsgang is een baken in zee. Evenals hun houding tegenover „Linggadjati".

K. S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

het congres.

Nog een enkele mededeeling omtrent het congres. Het blijkt, dat de organisatie zeer veel arbeid zal vorderen.

Reeds meer dan 550 personen hebben zich opgegeven.

Om nu precies te weten waar de commissie van voorbereiding aan toe is, is het noodig nauwkeurig te weten hoeveel personen in Amersfoort zullen verschijnen. Willen daarom zij, die zich opgaven als deelnemer, maar die niet van plan zijn persoonlijk aan het congres deel te nemen — dus zij die het er alleen om te doen

was de referaten te ontvangen — dit nog even aan den heer Bos melden? Dit verzoek geldt niet voor hen die het bovenstaande reeds per brief of op hun girobiljet hebben vermeld.

Voorts kan nog een zeer belangrijke aanvulling gegeven worden op de literatuurlijst. Juist deze week is verschenen een werkje van den heer A. Zijlstra onder den titel: „De Schriftuurlijk Reformatorische Politieke beginselen. In 13 paragrafen behandelt de auteur: Onze taak in de politiek; De aard onzer kennis; De Raad Gods en de geschiedenis; Onze Politieke strijd; De oorsprong van den staat; Ons belijden van den val des menschen; De herschepping; De oude wereld; Het verbond met Noach; De nieuwe wereld; Het kerkgezin en het staatsleven; De kerk-staat; Kerk en staat.

Zonder twijfel is dit een zeer belangrijk boekje, dat op zeer bewonderenswaardige wijze de waarheid der Schrift omtrent het politieke leven vertolkt.

Het boekje, dat 85 cent kost is een uitgave van de Jeugdbonden, Adres: Bonds-bureau, Parkstraat 25, Utrecht.

Amice frater.

Hoe moeten wij nu, die heel den gang der historie alleen goed kunnen onderkennen, als wij haar zien in het licht van het Woord Gods, over den vrede van Westfalen oordeelen?

Deze vrede was allereerst feitelijk niet veel meer dan een constatering van voldongen feiten. Hij was een stabilisatie, althans een poging daartoe, van een verkregen toestand.

Daar was ook, als steeds, eindelijk bij alle partijen een oorlogsmoeheid, zelfs soms bij Richelieu.

Zien wij nu de resultaten, kan men dan dezen vrede goed noemen?

Wij moeten dan eerst vragen: voor welk doel werd de strijd begonnen en hoe was het eind?

Het doel van den krijg was voor den vijand van Gods kerk de vernietiging der Reformatie, en als wij er dan op letten, hoe bijna al de machten der wereld zich tegen die kerk richtten, en hoe klein de zwaarmacht was van die voor de vrijheid der kerk opkwamen, dan moeten wij zeggen: hoe wonderlijk heeft God Zijn kerk bewaard.

Aan de kracht van Zijn Woord heeft Hij de kracht der wapenen, van wie machteloos schenen, gepaard. Zijn grooten Naam zij geprezen!

Maar er was daarom nog geen reden om op een stabilisatie der verkregen resultaten te rekenen, want de antithese blijft en de vijand der kerk zorgt telkens weer voor een nieuwe wereldmacht, die haar bedreigt. En de vrede hier op aarde is gemeenlijk slechts een intermezzo. Hij is geen, wat wij dan noemen, normale toestand.

Eer is, inzonderheid voor de laatste dagen, regel de geweldige kamp van het rijk der duisternis tegen het Koninkrijk Gods. Wij behoeven de Openbaring van Johannes, waarin de geschiedenis van deze dagen wordt geteekend, maar goed te lezen, om van alle humanistisch optimisme, dat velen christenen ook in dezen tijd nog parten speelt, bevrijd te blijven.

Hier zijn vijf vragen te stellen.

De eerste is: bleef het karakter van den strijd voor den vrijen gang van Gods Woord tot het laatste zuiver bewaard?

De tweede: wat werd voor de vrijheid van de kerk der Reformatie verkregen?

De derde: wat werd bereikt voor de vrijheid van het staatsleven?

De vierde: wat voor de vrijheid der volkeren?

De vijfde: welke gevaren kwamen weer op voor kerk en staat?

Deze vijf vragen houden nauw verband met elkander. Want de vrijheid voor het Woord Gods beteekent niet alleen de vrijheid van de kerk, doch ook die van den staat, de volkeren, alle levenskringen.

De vrijheid bestaat niet hierin, dat wij Gods wet kunnen overtreden, maar dat wij haar gehoorzamen. Daarom zegt de Schrift: waar de Geest des Heeren is, en Die is hier altijd met Zijn Woord, daar is vrijheid. Voor alle levensverband.

Toch mogen wij evenmin vergeten, dat er in deze bedeeing van den kamp van het rijk der wereld tegen het Koninkrijk Gods slechts van betrekkelijke vrijheid gesproken kan worden en van betrekkelijken vrede.

De Heere Jezus Christus heeft het ons zelf gezegd: Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. Vuur wordt op de aarde geworpen.

Toch worden er tijden gegeven, dat de satan meer dan in andere dagen gebonden wordt, en dan is er eenige verademing in den vreeselijken kamp der eeuwen.

De strijd der Reformatie ging dan ook niet allereerst om een zekeren vrede, om rust, maar allereerst om de vrijheid der kerk. Dit nu is meer dan eens geloochend. Oeh, zegt men dan: de religie was slechts de uiterlijke vorm. In werkelijkheid stonden te poli-

tieke en — volgens het historisch materialisme — sociale factoren op den voorgrond.

Hier tegen komt zelfs een man als Laurent op. De kamp, zegt hij, was een religiestrijd, maar — en hierin ziet hij niet ten onrechte: stond de religie in de zestiende eeuw op den voorgrond, in de zeventiende eeuw was dit niet meer in die mate het geval.

Hij wil zelfs beweren, dat het slot was een volkomen secularisatie, de bevrijding der politiek van het „juk der religie". De wijsbegeerte zou het werk, dat de Reformatie begon, vanaf het moment van den vrede voortzetten. Het humanisme was de eigenlijke overwinnaar.

Nu is dat niet juist.

Maar wij mogen niet voorbij zien, dat, was voor de weinige waarachtig geloovigen, zooals Groen het zegt, die de overwinning in Gods gunst waarlijk bewerkten, de kamp een geloofsstrijd, de wereldsche elementen cefenden steeds grooiteren invloed uit.

Dit was zelfs zoo sterk, dat de Roomsche Fransche staat onder leiding van kardinaal de Richelieu de protestantsche overheden steunde, terwijl in Frankrijk zelve de Hugenoeten werden vervolgd.

Het was Frankrijk te doen, om den val van den mededinger naar de suprematie in de wereld: het Habsburger huis.

Ja, zelfs de paus, die de vernietiging van de Reformatie wilde, dachtte, met het oog op zijn politieke macht, een algeheele overwinning der Habsburgers.

En de Jesuïeten, dien het alleen te doen was om de tegenreformatie te doen slagen en die daartoe arbeidden zowel in Weenen als in Parijs, kwamen daardoor wel in een moeilijke positie; maar wij weten, hoe sterk hun casuïstiek was, en anders kan Pascal ons dat wel leeren.

Er waren er, die wilden, dat de paus den Franschen koning zou dwingen zijn hulp aan het protestantisme op te geven, maar hij dacht daar niet aan. De helper van Richelieu, pater Josef, had trouwens zijn werk in Rome ter dege verricht.

De Deutsche keizer zond gezanten naar Rome, met de bede, hem te helpen in den immers zuiveren religiestrijd, maar de paus merkte op, dat de politiek op den voorgrond stond, en hij wilde ook tegenover den Spaanschen gezant niet vergeten, dat een zegevierende Keizer hem in Italië in den weg zou staan. Wonderlijke verhoudingen! Maar wij zien hier, hoe Gods weg is ter bescherming der kerk, als de eene wereldmacht tegen een andere opkomt, hoewel zij ten aanzien van den strijd tegen de ware kerk precies gelijk denken.

Zoolang de wereldhistorie niet op haar eind loopt, zullen wij dit verschijnsel in die geschiedenis telkens weer kunnen opmerken.

Dit mag echter wel worden gezegd, dat de kracht der Calvinistische reformatie in 1648 reeds was gedaald.

Ook werd echter duidelijk, dat de pauselijke macht gelukkig groote schade leed, wat zichtbaar werd uit het feit, dat de keizer van het Deutsche rijk, toen hij het onderspit moest delven, de oorlogsschuld het liefst betaalde met de goederen van de kerk. Een tijdgenoot zei: men speelt met die goederen alsof het noten of bikkels zijn.

Ook was het protest van den paus zoo krachtig, dat hij den vrede voor nul en geenreel waarde verklaarde en zei, dat de eeden, toen afgelegd, geen waarde hadden. De pausen hadden trouwens reeds lang met eeden op politiek gebied gespeeld, een feit, waartegen Prins Willem I in zijn apologie zich ernstig verzette, evenals ook Luther zulks indertijd deed.

Wat de tweede vraag betreft kan er op worden gewezen, dat de vruchten der Reformatie voor Nederland en Zwitserland werden behouden, en dat er in Duitschland wel een gelijkstelling kwam voor de Gereformeerde, Luthersche en Roomsche kerken, maar dat voor de Deutsche staten de regel gelden zou: zoo de vorst, zoo het volk.

En dit „cujus regio, ejus religio", is zeker tegen de Schrift.

Laurent heeft gelijk, als hij zegt, dat de vrijheid die daar werd gewonnen, meer den vorst gold dan het volk.

En in Frankrijk ging de vervolging der Hugenoeten voort.

De derde vraag, die ik stelde was: hoe stond het met de vrijheid van den staat? De onafhankelijkheid van Nederland werd erkend, maar zij was reeds een feit.

In Duitschland kreeg men de zelfstandigheid van de 350 grootere en kleinere gebieden, en de keizerlijke droom der wereldheerschappij was wel gebroken.

Maar kreeg men in Duitschland de heerschappij der kleine vorsten, rees hier in Nederland niet de overmacht van een steeds zelfzuchtiger regentenkliek?

Na den vrede werd het tijdperk geopend der dynastieke oorlogen, die zeker niet minder wreed waren dan de krigen, die tegen de Reformatie waren ontbrand.

CORRECTIE

In ons nummer van twee weken geleden stond als prijs van de nieuwe Calvin-kommentarenreeks voor wat het deel Romeinen betreft (uitgave Eerdmans, Grand Rapids) aangegeven \$ 7.50. Dit moet zijn \$ 4.50.

K. S.

Henc
ministe
vormin
ke nu
king v
vrede,
aansto
verster
den G
doeling
En
vriend
Wat
vraag
van W
dan de
En
der ge
kracht
gerefor
genten
De
lijke kr
den ga
van de
Maar
spankri
Men kr
Een
gerefor
Jeschur
Het
band v
En d
meer v
wilde v
Gelul
en dit
land en
leven v
de vrij
Heeren.
Zoo
vinisme
trouwhe
red hee
bedreig
Maar
telijke
aan het
zoo gro
Dit
sultater
meer m
lijke be
tergrom
rooven,
Het
vielen
Heeren
vruchte
ven die
het bew
En
plaats
De af
lisme
voorber
houden,
tig kon
hier de
Men
De ge
En de
Fransch
onzen
grooten
zeggen
— dom
vasthou
van de
Want
weg. De
En es
door.
Met h
Onze
nische
denkinge
daarvan
fen als
Tient
tempel
is geel
landen.
gelegd,
in de m
Van

ent op. De — en hier-
ligie in de
zeventiende
val.
s een vol-
politiek van
het werk,
nt van den
eigenlijke

ras voor de
in het zegt,
ijk bewerk-
the elemen-

e Franche
lieu de pro-
Frankrijk

al van den
wereld: het

van de Re-
lijn politieke
labsburgers.
en was om
daartoe ar-
amen daar-
weten, hoe
Pascal ons

a Franchen
testantisme
i. De helper
s zijn werk

Rome, met
diveren reli-
politiek op
genover den
een zegevie-
zou staan.
in hier, hoe
als de eene
newel zij ten
zeker precies

eind loopt,
lenis telkens

de kracht
eds was ge-

elijke macht
ur werd uit
rijk, toen hij
sschuld het
rk. Een tijd-
en alsof het

zo krachtig,
waarde ver-
gelegd, geen
uwens reeds
eld, een feit,
ziech ern-
idertijd deed.
o worden ge-
voor Neder-
en dat er in
voor de Ge-
terken, maar
den zou: zoo

zeker tegen

t de vrijheid
gold dan het

ler Hugenoo-

ion stond het
thankelijkheid
as reeds een

ndigheid van
en de keizer-
s wel gebro-

heerschappij
niet de over-
entenkliek?

nd der dynas-
wreed waren
e waren ont-

den stond als
renreeds voor
ve Eerdmans.
It moet zijn
K. S.

Hendrik de vierde, de Koning van Frankrijk en zijn minister Sully hebben een plan ontworpen voor de vorming van een Europeesche republiek — men denke nu aan Churchills denkbeelden — een samenwerking van alle christelijke staten tot bewaring van den vrede, maar het bleef een plan. Men dacht trouwens aanstonds aan den opzet, om Frankrijks overwicht te versterken. Evenals dit het geval werkelijk was bij den Geneefschen volkenbond, althans naar de bedoeling.

En in Nederland wilde men liever Frankrijk tot vriend dan tot nabuur.

Wat nu de vrijheid der volkeren — mijn vierde vraag — betreft, inderdaad kwam allerwege de vrede van Westfalen meer de vorstelijke willekeur ten goede dan de volksvrijheden.

En naarmate de werkelijke Reformatie, de trouw der gereformeerde kerken inzond, verminderde ook de kracht van den strijd om de werkelijke vrijheid. Onze gereformeerde predikanten hebben het tegen de regenten moeten afleggen. En allengs in sterkere mate.

De Calvinistische reformatie zette alle mensche-lijke kracht in actie en wekte geestdrift voor den goeden gang van het leven op alle gebied. Wij spreken van de zeventiende eeuw als van de gouden eeuw.

Maar de tijdelijke zegeningen deden de geestelijke spunkacht dalen. Het accent werd allengs verlegd. Men kreeg de wereld lief.

Een verschijnsel, dat wij immers ook thans in de gereformeerde kringen rondom ons aanschouwen. Als Jeschurun vet werd, slaat hij nog altijd achteruit.

Het stadhouderloos tijdperk deed zien, hoe zelfs de band van Oranje en Nederland verslaptte.

En dat, terwijl een nieuwe wereldmacht zich steeds meer verhief tegen de getrouwe kerk. Lodewijk XIV wilde voltooiën wat Filips II was begonnen.

Gelukkig ontwikkelden de toestanden zich zóó — en dit het antwoord op de vijfde vraag — dat ons land en Engeland een Oranjevorst ontvingen, die zijn leven wilde geven voor de vrijheid der getrouwe kerk, de vrijheid voor de verkondiging van het Woord des Heeren.

Zoo kon zelfs een Michelet erkennen, dat het Calvinisme — en wat beteekent dit, als het niet is getrouweheid aan Schrift en belijdenis? — Europa gered heeft uit de gevaren, die gansch het leven toen bedreigden.

Maar ook moet helaas geconstateerd, dat de geestelijke kracht, voortspruitend uit de gehoorzaamheid aan het Woord Gods, bij den vrede in 1648 niet meer zoo groot was als in het begin.

Dit sprak niet alleen uit de volkenrechtelijke resultaten, waarmede genoegen werd genomen, maar meer nog uit het feit, dat de studie der Schriftuurlijke beginselen voor het politieke leven op den achtergrond was geraakt, en Hugo de Groot de eere kon rooven, die toekwam aan de jongeren van Calvijn.

Het humanisme stond weer gereed zich neer te vleien op het bed, door den strijd voor de kerk des Heeren gewonnen. De humanisten annexeerden de vruchten van den strijd der Calvinisten en — bedier-ven die meteen. Het humanistisch volkenrecht is er het bewijs van.

En — trad de natuurlijke religie straks niet in de plaats van de gehoorzaamheid aan het Woord Gods?

De afval zette in. En — daardoor konden rationa-lijne en deisme de kerk veroveren, en werd de dag voorbereid, dat in ons land dankdagen werden ge-houden, omdat de lieve Franche revolutionairen rustig konden trekken over de bevroren rivieren, om hier de beginselen der revolutie te doen zegevieren.

Men nam ze hier nog aan met een vroom gebaar. De gevallen kerk was weer zoo plechtig geworden. En de Utrechtse prediker Heeringa kon zeggen: die Franchen zijn wel goddeloos, maar wij zullen hen onzen schoonen godsdienst leeren. Een dienst van den grooten humanen mensch, die, als de Farizeër, nog zeggen wil: ik dank u, o God, dat ik niet ben als die — domme en gevaarlijke lieden, die nog altijd blijven vasthouden aan de be l i j d e n i s en het r e c h t van de kerk der Reformatie.

Want die kleinen waren er nog, maar zij scholen weg. De nachtschuit, als men zei.

En eerst in 1835 brak de gehoorzaamheid weer door.

Met hartelijke groeten en heilbede, uw toegenegen

MARNIX.

„De oecumenische tempel“.

Onze lezers hooren veel spreken over de „oecume-nische beweging“ en van daartegen ingebrachte be-denkingen. Maar zelden zullen ze in zóó kort bestek daarvan een zóó duidelijke samenvatting kunnen tref-fen als in dit artikel:

Tientallen van jaren is reeds aan de oecumenische tempel gebouwd. Het bestek is ontworpen en de arbeid is geleid door bekwaame bouwmeesters uit verschillende landen. Aan het binnenwerk wordt nog de laatste hand gelegd, maar het buitenwerk is gereed. De inwijding zal in de nazomer van 1948 op plechtige wijze plaats vinden. Van buiten gezien, maakt de tempel een grootse in-

druk. In structuur: breed, royaal en massief; in sub-stantie: rijk, verrijkt en aan geen ding gebrek. Opge-trokken in streng-moderne stijl, getuigt de tempel van kunstzin en bouwtaent. De hoge muren, de forse pilaren dragen de stempel van hechtheid. De wijde poort, de brede weg die er heen leidt en de velen, die in zullen gaan, dit alles spreekt van populariteit en wereldgroot-hed.

Wat aan de buitenkant onmiddellijk in het oog springt, is het kolossale opschrift, in zware gouden letters boven de magistrale poort van de tempel aangebracht:

JEZUS CHRISTUS, GOD EN ZALIGMAKER.

Dit is een getuigenis. Dit slaat in. Dit stemt tot ernst, tot nadenken.

Naast de poort, in de frontmuur, is een grote, mar-meren hoeksteen ingemetseld. Een inscriptie op die steen verklaart de zin van het gouden opschrift en tevens de aard van de tempel en zijn fundament. De inscriptie luidt als volgt: 1)

DE GRONDSLAG.

De Wereldraad van Kerken is een gemeenschap van kerken welke onze Here Jezus Christus als God en Zaligmaker aannemen.

Zowel het opschrift als de inscriptie maken indruk. Zij wekken vertrouwen. Zij lokken tot het ingaan door de wijde poort.

Afgaande op dit opschrift boven de poort en de inscriptie op de hoeksteen, zou men geneigd zijn te ver-wachten, dat wat binnen in de tempel aangeboden wordt, in volkomen overeenstemming is met hetgeen daarbuiten geannonceerd wordt.

Hoe teleurgesteld zal de belangstellende bezoeker uit-komen!

Binnengetreden, valt zijn oog op de hoeksteen naast de wijde poort. Het is dezelfde hoeksteen, die van buiten zichtbaar was, maar thans aanschouwt hij de achterzijde er van. En gelijk de buitenzijde van de hoeksteen voor-zien was van een inscriptie, zo draagt ook de binnen-zijde een inscriptie, eveneens betrekking hebbende op de grondslag. Deze laatste inscriptie echter is minder ge-schikt om van de straatzijde gelezen te worden, want het zou wellicht vele bezoekers afschrikken. Daarom is zij aan de keerszijde van de hoeksteen, binnen in aan-gebracht, zodat de mededeling alleen daar te lezen is. 2) Drie zinnen trekken vooral de aandacht. Ze luiden als volgt:

„De grondslag is geen toetsteen om het geloof van kerken en personen te beoordenelen“.

„De Raad bekommert zich niet om de wijze, waarop de kerken die grondslag uitleggen“.

„Het wordt daarom voor de verantwoordelijkheid van iedere kerk gelaten om te beslissen of men op die grond-slag kan samenwerken“.

Bij het lezen van deze inscriptie ontvangt de onbe-vangen bezoeker de eerste schok. Hij krijgt het gevoel van bedrogen te worden, gelijk een koper, die zich in de winkel iets in de handen gestopt ziet, dat totaal ver-schillend is van wat in het winkelraam uitgesteld is en aangeprezen wordt. Hij is gekrenkt in zijn ethisch ge-voel. En verontwaardigd tevens. Want, indien hier op-zettelijke misleiding? in het spel is, dan geschiedt dit nog wel door personen, die een kerkelijk ambt bekleeden. Hij voelt zich ook geschokt in zijn godsdienstig gevoel. Omdat de Naam van de Eeuwige Zone Gods, zijn Hel-land en Zaligmaker, de trouwe waarachtige Getuige betrokken wordt in een zaak, welke door hare dubbel-zinnigheid de toets zelfs van een elementaire, wereldse ethiek niet kan doorstaan. Ook omdat de Gemeente van Christus, in de naam van Christus, verlokt wordt om haar waarheidsleide op te offeren en de leugen van tweeslachtigheid te bekrachtigen.

Immers, wat op de buitenzijde des tempels als axioma gesteld wordt, dat wordt binnen in weder op losse schroeven gezet. De intrinsieke waarde van de grond-slag, zoals daarbuiten geproclameerd, wordt van binnen weder genullicieerd. Wat buiten als de constitutionele grondslag wordt afgekondigd, wordt binnen in als niet-bindend verklaard. Wat buiten als de Waarheid gepo-neerd wordt, wordt binnen tot een voorwerp gemaakt van subjectieve interpretaties van rationalistische theo-logen. Het Woord Gods daarbuiten wordt krachteloos gemaakt door modernistische inzettingen daarbinnen. Buiten heet het: ja. Binnen is het: neen.

Maar „de Zone Gods Jezus Christus was niet ja en neen“. En het woord der Apostelen „is niet geweest ja en neen“. En Christus leert ons „laet zijn uw woord ja, ja; neen, neen: wat boven deze is, dat is uit de boze“.

Staat men hier voor het ontzettend feit van een op-zettelijke misleiding op wereldomvattende schaal, de uit-voering van een bepaalde strategie, die noodzakelijk ge-acht wordt om een voorgesteld doel te bereiken? Of heeft men te doen met de tragiek van een groep reli-gieuze intellectuelen, die, na de Bijbel verworpen te hebben, thans aan een groteske zelfmisleiding lijden en die op hun beurt anderen misleiden? Blinden, die blind-leiden op de weg naar een vroom, verderfelijk on-geloof? Zijn dit voortekenen van de grote afval, waar-van de Schrift spreekt?

Dit alles stemt tot ernst, tot nadenken, tot nauw-keurig onderzoek. Maar ook tot voorzichtigheid, tot waakzaamheid, tot ernstig gebed. Want de poorten der hel trachten nog immer de gemeente te overweldigen en het eeuwig wel of wee van menige ziel staat hier op het spel.

Eén ding staat vast: door de toevoeging aan de grond-slag van de drie neutraliserende clausules is de positie in de Wereldraad van leiders, die met het historisch, bijbels geloof radicaal gebroken hebben, volkomen ver-

1) „The Story of the World Council of Churches“, uit-gegeven door het Amerikaans Comité voor de Wereld-raad van Kerken, New York, blz. 31. „De Constitutie“.

2) In de Constitutie zelf, zoals die in het bovengenoemd boek is afgedrukt, komen de volgende zinsneden voor; zij komen voor in het onder 3 genoemde boek.

3) „The World Council of Churches“, uitgegeven door de Wereldraad der Kerken, Genève, Zwitserland, blz. 182.

zeker en de poort staat wijd open voor kerken en per-sonen, die het eeuwige Zoonchap van Christus, Zijn ge-heel enige vleeswording en de verzoening door Zijn bloed loochenen, zolang zij de Bijbelse waarheden tot hun eigen bevrediging in vrijzinnige zin kunnen interpreteren.

Ofschoon de oecumenische tempel van binnen nog niet geheel gereed is, valt het toch niet moeilijk thans reeds een min of meer duidelijk beeld te vormen van het inwendige des tempels. Daartoe behoeft men slechts de levige rapporten der bouwmeesters, welke voorhan-den zijn, op te slaan. Daaruit kan dan blijken, hoe na een kwart eeuw van voorbereidingen, in 1937 het bouw-plan gereed kwam. Een jaar later werd het fundament gelegd. Sindsdien, ofschoon het gebouw „in technische zin nog in aanbouw is“ werd reeds gehandeld alsof het reeds „geheel gereed was“.

Hoog gewelfde tempelzalen zijn reeds ingericht tot het houden van Protestantse, Grieks-Katholieke en — naar men hoopt — Rooms-Katholieke tempeldiensten. Hier zal de Grieks-Katholieke priester de plechtige dienst leiden en zullen Calvinisten en Lutherse in hel-lige tolerantie het hoofd buigen als er gebeden wordt „voor de doden“ en als de gebeden niet in de naam van Christus, maar „door voorbedingen van onze Vlekkeloze Vrouwe, de moeder van God, de altoos-zijnde Maagd Maria“ en door de „bescherming van de heiligen“ worden opgezonden.

Ook komen er opperzalen gereed, waar het Heilig Avondmaal zal gevierd worden op oecumenische wijze en waar Christusgelovigen en Christusloochenaars, Bijbelgetrouwen en Bijbelverwerpers, Protestantse, Grieks- en Oud-Katholieken, Marxisten, Universalisten, spiritisten en anderen uitgenodigd worden om broederlijk aan de dis des Heren aan te zitten. Dit moet dan de zichtbare uitdrukking zijn van de UNA SANCTA, de Heilige eenheid, de kerk van Christus.

Voorts is er ruimte voor de verschillende Centrale Bu-reaux, waar de uitkomst van het religieuze, sociale en politieke denken der tempelwijzen in actie zal worden omgezet en vanwaar uit „boodschappen“ de wereld in zullen gezonden worden, om het mensdom konde te doen „wat de Heilige Geest tot de gemeenten zegt“.

Mensenkind, ziet gij wel wat zij doen in de tempel? „Doch gij zult nog wederom grote gruwelen zien“.

Dan bevinden er zich verscheidene gehoorzalen, waar de oecumenische leiders hun leerstoelen hebben. De drie clausules op de binnenkant van de hoeksteen zijn een vrijbrief voor het ongelooft in de Wereldraad geworden. Daardoor is het mogelijk, dat ook en vooral vrijzinnige theologen de leerstoelen mogen bezetten.

Een ereplaats onder hen is toegekend aan Dr Harry Emerson Fosdick, die gedurende een lange reeks van jaren in Amerika als radiopreker van de Federale Raad, de Godheid van Christus heeft geloofd, de verzoening door Zijn bloed heeft verworpen en op een meest uit-tartende wijze de Bijbel heeft aangevallen.

Hier ook treedt als leider op Bisschop G. Bromley Oxnam, een liberaal theoloog en, politiek gesproken een uiterst-links georiënteerde socialist of crypto-commu-nist, die bijgenaamd wordt „de rode bisschop“.

Uit de aard der zaak hebben ook de modernistische leiders van de Federale Raad, als Mr Charles P. Taft, de President van die Raad, Dr Samuel McCrea Cavert, de Secretaris e.a. daar hun katheders.

Een grote studiezaal met zijvertrekken is reeds in ge-bruik door de „Studiecommissie“. Hier wordt veel her-senarbeid verricht. Hier is ook het onderwerp, het thema, dat behandeld zal worden bij de inwijding van de tempel, in studie. De Voorzitter van deze Studiecommissie heeft verklaard, dat deze studie alleen twee jaren vordert. Hij spreekt van de grootse arbeid van de „Christen-denkers“, „de denkers der kerken“, van hun „coöpera-tief denken“, hun „oecumenisch denken“ en van hun „uitwisseling van gedachte“. Dit is dan het centrum, waar de oecumenische intellectuelen, de „aristocraten van de geest en van de religie“, collaborateurs van de Nederlandse theoloog Dr W. Banning, het kerkelijke denken in vaste, liberale vorm gieten.

Dr John C. Bennett, modernist en socialist, professor aan het radicaal vrijzinnige „Union Theological Semi-nary“ te New York, waar ook de pro-communistische professor en propagandist Dr Harry Ward doceert, verricht hier ook zijn arbeid. Hij is de redacteur van het Thema voor de Eerste Assemblée van de Wereld-raad, getiteld: „Man's Disorder and God's Design“.

Dr Henry P. van Dusen, vrijzinnig predikant en pre-sident van evengoemd Seminarie, leidt als voorzitter de „Studie Departement Commissie“, belast met de ver-dere uitwerking van het onderwerp. Hij wordt daarin bijgestaan door Dr Reinhold Niebuhr, professor aan meergenoemd Seminarie eveneens modernist en socialist (Voorzitter Commissie III) Prof. Hendrik Kraemer,

4) „Man's disorder and God's design“, door John C. Bennett, Redacteur. Uitgegeven door het Amerikaans Comité voor de Wereldraad van Kerken, New York. Voorwoord van Dr Henry P. van Dusen, blz. 1—3.

5) „The World Council of Churches“, blz. 9 uit de „Introductie“ door W. A. Vlaser 't Hooft.

6) „Twentieth Century Reformation“, door Carl Mc-Intire, blz. 78.

7) „The Christian Century“, Vrijzinnig Weekblad, New York, van 7 Mei 1947.

8) „Man's disorder and God's design“, John C. Bennett, Redacteur.

9) „The Story of the World Council of Churches“, uit-gegeven door het Am. Comité voor de Wereldraad van Kerken, blz. 38.

10) Zie het gedocumenteerde artikel in „Getrouw“, De-cember 1947.

11) „The Christian Century“ van 7 Mei 1947. „The Story of the World Council of Churches“, blz. 38. Een gedocumenteerd artikel voor „Getrouw“ is in bewerking.

12) „The World Council of Churches“, blz. 16.

13) Weekblad „Trouw“ van 31 October 1947.

14) „The Christian Beacon“, Vol XII, No. 16, blz. 6.

15) 16) 17) 18) „The World Assembly of Churches August 1948, Holland, Theme“, uitgegeven door het Amerikaanse Comité voor de Wereldraad, New York.